

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Tdo/81/2014
Identifikačné číslo spisu:	2512010351
Dátum vydania rozhodnutia:	28.01.2015
Meno a priezvisko:	JUDr. Juraj Kliment
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2015:2512010351.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z jeho predsedu JUDr. Juraja Klimenta a sudcov JUDr. Milana Karabína a JUDr. Petra Szaba v trestnej veci obvineného E. P. pre pokračovací prečin sprenevery podľa § 213 ods. 1 Tr. zák., prerokoval na neverejnom zasadnutí konanom 28. januára 2015 v Bratislave dovolanie obvineného E. P. proti uzneseniu Krajského súdu v Trnave z 22. októbra 2013, sp. zn. 5 To 4/2013, a rozhodol

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c/ Tr. por. dovolanie obvineného E. P. sa o d m i e t a.

Odôvodnenie

Okresný súd Piešťany (ďalej už len súd prvého stupňa) rozsudkom z 29. októbra 2012, sp. zn. 2 T 60/2012, uznal obvineného E. P. (ďalej už len obvinený) za vinného z prečinu sprenevery podľa § 213 ods. 1 Tr. zák. na tom skutkovom základe, že

dňa 20. októbra 2011 a dňa 21. októbra 2011 v presne nezistenom čase v P. na ulici I. XX prevzal najskôr sumu 200,- Eur a následne sumu 120,- Eur od L. M. na zakúpenie stavebného materiálu, a to omietky, dlažby, poterov a murovky, ktorý mal L. M. dodať dňa 21. októbra 2011, pričom mu uvedený stavebný materiál nedodal, ani mu nevrátil finančnú hotovosť, ktorú si ponechal pre vlastnú potrebu, čím spôsobil L. M., nar. XX. R. XXXX, bytom P., I. XXXX/XX, škodu v celkovej výške 320 (tristodvadsať) Eur.

Súd prvého stupňa ho za to odsúdil podľa § 213 ods. 1 Tr. zák., § 37 písm. m/ Tr. zák., § 38 ods. 4 Tr. zák. na trest odňatia slobody vo výmere 12 (dvanásť) mesiacov nepodmienečne. Podľa § 48 ods. 2 písm. b/ Tr. zák. ho súd pre výkon trestu odňatia slobody zaradil do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia. Podľa § 288 ods. 1 Tr. por. súd poškodeného Jozefa Kráľa (ďalej už len poškodený) s nárokom na náhradu škody odkazuje na občianske súdne konanie.

Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie iba obvinený. V odvolaní namietal, že sa hlavné pojednávanie 29. októbra 2012, na ktorom bol vyhlásený vyššie uvedený rozsudok, konalo v jeho neprítomnosti, a to napriek tomu, že on súdu svoju neprítomnosť riadne ospravedlnil a predložil aj

potvrdenie o svojej práceneschopnosti trvajúcej od 3. augusta 2012.

Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (ďalej už len odvolací súd) uznesením z 22. októbra 2013, sp. zn. 5 To 4/2013, odvolanie obvineného podľa § 319 Tr. por. ako nedôvodné zamietol.

V odôvodnení odvolací súd mimo iné uviedol, že prvostupňový súd vykonal dokazovanie v potrebnom rozsahu a zistil správne skutočný stav veci. Pokiaľ ide o neprítomnosť obvineného na hlavnom pojednávaní dňa 29. októbra 2012, odvolací súd uviedol, že podmienky na vykonanie hlavného pojednávania v neprítomnosti obvineného v zmysle § 252 ods. 2 Tr. por. splnené boli, lebo doklad o práceneschopnosti mal obvinený podľa svojho tvrdenia zaslať poštou, no takýto doklad prvostupňovému súdu nebol doručený.

Dňa 12. augusta 2014 bolo súdu prvého stupňa doručené dovolanie, ktoré podal sám obvinený. Vo vlastnoručne napísanom podaní obvinený uplatnil len dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. d/ Tr. por., v rámci ktorého argumentoval v podstate tým, že tak prvostupňový, ako aj odvolací súd prejednali túto trestnú vec v jeho neprítomnosti, hoci on svoju neúčast' v konaní pred súdom prvého stupňa riadne a včas ospravedlnil. Zároveň požiadal o ustanovenie obhajcu pre dovolacie konanie.

Súd prvého stupňa jeho žiadosti vyhovel a za obhajkyňu v dovolacom konaní obvinenému ustanovil advokátku Mgr. Martinu Masárovú (ďalej už len ustanovená obhajkyňa).

Obvinený prostredníctvom ustanovenej obhajkyne doplnil dovolanie aj o dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por., v rámci ktorého argumentoval tým, že na prvom výsluchu po vznesení obvinenia, ktorý sa konal 1. marca 2012 na Obvodnom oddelení PZ Piešťany, mu nebola v zmysle § 122 ods. 2 Tr. por. daná možnosť sa podrobne k obvineniu vyjadriť, najmä súvisle opísať skutočnosti, ktoré sú predmetom obvinenia, prípadne uviesť ďalšie skutočnosti svedčiace v jeho prospech, ako to vyplýva zo zápisnice z predmetného výsluchu. Bez splnenia tejto zákonnej podmienky mu boli hneď kladené otázky a navyše otázky, ktoré obsahovali skutočnosti, ktoré sa mali zistiť až z jeho výsluchu, teda sugestívne otázky, ktoré sú v zmysle § 122 ods. 3 Tr. por. zakázané. Navyše z výpovede obvineného a výpovede svedka vyplývajú viaceré rozpory v podstatných okolnostiach, najmä pokiaľ sa týkali odmietnutia prevzatia zakúpeného tovaru poškodeným, pričom tieto neboli žiadnym spôsobom odstránené, napríklad vykonaním konfrontácie obvineného a svedka, keďže práve výsluch svedka bol jediným usvedčujúcim dôkazom.

V prípravnom konaní došlo aj k porušeniu § 138 Tr. por. v spojení s § 124 ods. 1 Tr. por., kde z porovnania výpovede oznamovateľa Jozefa Kráľa z 3. novembra 2011 a jeho výpovede už v postavení svedka - poškodeného z 27. januára 2012 je očividné, že došlo iba ku kopírovaniu tejto výpovede, kde tento dôkaz vykonaný nezákonným spôsobom bol aj podkladom pre rozhodnutie orgánu činného v trestnom konaní. Uvedeným nezákonným postupom orgánu činného v trestnom konaní v rámci prípravného konania bol navyše naplnený zákonný dôvod na odmietnutie obžaloby súdom a vrátenie veci prokurátorovi podľa § 241 ods. 1 písm. f/ Tr. por., v dôsledku porušenia práva obvineného na obhajobu. Takisto v rámci vyšetrovania orgánom činným v trestnom konaní neboli zisťované všetky skutočnosti dôležité pre rozhodnutie vo veci samej ustanovené v § 119 Tr. por., kde treba dokazovať nielen či skutok bol spáchaný, či má znaky trestného činu, kto ho spáchal a prečo, ale majú sa zisťovať aj všetky skutočnosti, z ktorých je možné zistiť, za akých okolností a príčin bol spáchaný, príčinná súvislosť, všetky okolnosti, ktoré charakterizujú páchateľa, formu zavinenia, ako aj okolnosti, ktoré viedli k trestnej činnosti a umožnili jej spáchanie, pričom tieto neboli zisťované nielen orgánom činným v trestnom konaní, ale ani súdom prvého stupňa, hoci ich zisťovanie predpokladá zákon.

Podľa obvineného je teda jednoznačné, že orgánom činným v trestnom konaní boli porušené viaceré zákonné ustanovenia upravujúce predsúdne konanie, kde jednak podkladom pre rozhodnutie boli dôkazy vykonané nezákonným spôsobom, najmä výsluch obvineného a výsluch svedka - poškodeného, a jednak neboli zisťované všetky skutočnosti dôležité pre rozhodnutie, kde nebola preverovaná ani vierohodnosť svedka. Takisto ako vyplýva i z podaného odvolania, vzhľadom na žurnalizáciu trestného spisu, sú tu

dôvodné pochybnosti či obvinený vôbec bol riadne a včas upozornený na možnosť preštudovať vyšetrovací spis a urobiť návrhy na doplnenie skráteného vyšetrovania v zmysle § 208 ods. 1 Tr. por.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. d/ Tr. por. obvinený uviedol, že zákonné podmienky na vykonanie hlavného pojednávania v jeho neprítomnosti splnené neboli, lebo od 3. augusta 2012 bol dlhodobo práceneschopný, v dôsledku čoho svoju neprítomnosť na hlavnom pojednávaní riadne ospravedlnil a uvedenú skutočnosť preukázal aj lekársnym potvrdením. Túto skutočnosť namietal aj v odvolaní, no odvolací súd jeho odvolanie opäť v jeho neprítomnosti ako nedôvodné zamietol, čím odvolací súd porušil ustanovenie § 319 Trestného poriadku.

S poukazom na uvedené skutočnosti obvinený navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky v zmysle § 386 ods. 1 Tr. por. vyslovil, že napadnutým uznesením Krajského súdu v Trnave sp. zn. 5 To 4/2013 z 22. októbra 2013, ako aj konaním, ktoré mu predchádzalo, bol porušený zákon v neprospech obvineného, ďalej aby v zmysle § 386 ods. 2 Tr. por. napadnuté uznesenie Krajského súdu v Trnave, sp. zn. 5 To 4/2013 z 22. októbra 2013, ako aj rozsudok Okresného súdu Piešťany, sp. zn. 2 T 60/2012 zo dňa 29. októbra 2014 (správne 2012 - pozn. súdu) zrušil a v zmysle § 388 ods. 1 Tr. por. prikázal Okresnému súdu Piešťany, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Súd prvého stupňa v súlade s ustanovením § 376 Tr. por. doručil rovnopis dovolania prokurátorovi a poškodenému s upozornením, že sa môžu v súdom stanovenej lehote k dovolaniu obvineného vyjadriť.

Prokurátor v písomnom vyjadrení skonštatoval, že s obvineným uvádzanými dôvodmi sa nestotožňuje.

K námietke nesplnenia zákonných podmienok pre vykonanie hlavného pojednávania dňa 29. októbra 2012 v neprítomnosti obvineného uviedol, že zo zápisnice z hlavného pojednávania konaného v tento deň okrem iného vyplýva, že obvinený bol na hlavné pojednávanie riadne a včas predvolaný a bez dostatočného ospravedlnenia vykonaného v zmysle Trestného poriadku sa nedostavil (doklad o práceneschopnosti do konania hlavného pojednávania súdu nezaslal, iba sa telefonicky ospravedlnil z účasti na hlavnom pojednávaní). Telefonické ospravedlnenie podľa prokurátora nie je možné považovať za riadne ospravedlnenie z účasti na hlavnom pojednávaní.

Námietky obvineného týkajúce sa postupu Obvodného oddelenia PZ Piešťany pri jeho výsluchu dňa 1. marca 2012, ďalej nezákonne vykonaného výsluchu svedka - poškodeného dňa 27. januára 2012, ako aj toho, že obvinený nebol riadne a včas upozornený na možnosť preštudovania vyšetrovacieho spisu, prokurátor označil za účelové a nedôvodné, ktoré v žiadnom smere nevyplývajú z príslušného vyšetrovacieho spisu. Podľa názoru prokurátora boli dodržané všetky ustanovenia Trestného poriadku upravujúce ako výsluch obvineného, tak aj výsluch svedka. Na možnosť preštudovania vyšetrovacieho spisu bol obvinený písomne upovedomený dňa 22. marca 2012 (čo vyplýva z ním podpísanej doručky) a preštudovanie vyšetrovacieho spisu bolo vykonané 12. apríla 2012.

Vzhľadom na tieto skutočnosti prokurátor označil napadnuté súdne rozhodnutia za zákonné a Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky navrhol, aby na verejnom zasadnutí dovolanie podľa § 382 písm. c/ Tr. por. odmietol, nakoľko nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Tr. por.

K dovolaniu obvineného sa vyjadril aj poškodený v podstate v tom zmysle, že ho považuje za nedôvodné. Uviedol, že je slušný občan, ktorý naletel podvodníkovi a ustanovenej obhajkyňi obvineného vytkol, že spochybňuje jeho bezúhonnosť (skôr vierohodnosť ako svedka - pozn. súdu) na úkor svojho klienta, ktorý je viacnásobný recidivista.

Spisový materiál spolu s dovolaním obvineného bol Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky riadne predložený na rozhodnutie 31. decembra 2014.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) preskúmal predložený spisový materiál ako aj podané dovolanie a zistil, že dovolanie je prípustné (§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. h/, § 372

ods. 1 Tr. por.), bolo podané oprávnenou osobou (§ 369 ods. 2 písm. b/ Tr. por.), prostredníctvom súdom ustanovenej obhajkyne (§ 373 ods. 1 Tr. por.), v zákonom stanovenej lehote (§ 370 ods. 1 Tr. por.) a na mieste, kde možno tento mimoriadny opravný prostriedok podať (§ 370 ods. 3 Tr. por.). Zároveň ale zistil aj to, že podané dovolanie je potrebné odmietnuť na neverejnom zasadnutí, lebo je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Tr. por.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len dovolací súd) úvodom pripomína, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Nielen z označenia tohto opravného prostriedku ako mimoriadneho, ale predovšetkým zo samotnej úpravy dovolania v Trestnom poriadku je zrejmé, že dovolanie nie je určené k náprave akýchkoľvek pochybení súdov, ale len tých najzávažnejších - mimoriadnych procesných a hmotnoprávných chýb. Tie sú ako dovolacie dôvody taxatívne uvedené v ustanovení § 371 ods. 1 Tr. por., pričom v porovnaní s dôvodmi zakotvenými v Trestnom poriadku pre zrušenie rozsudku v odvolacom konaní sú koncipované podstatne užšie.

Dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktorým bola vec právoplatne skončená. Predstavuje tak výnimočný prielom do inštitútu právoplatnosti, ktorý je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Možnosti podania dovolania, vrátane dovolacích dôvodov, sú striktne obmedzené, aby sa širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia riadna opravná inštancia a dovolanie nebolo chápané len ako „ďalšie“ odvolanie.

V posudzovanej trestnej veci obvinený uplatnil jednak dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. a tiež z dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. d/ Tr. por.

Dovolací súd, prv než pristúpil k posúdeniu dôvodnosti argumentov obvineného uplatnených v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. považoval za potrebné poznamenať, že tieto argumenty obvinený po prvýkrát uplatnil až v podanom dovolaní, čo je v rozpore s § 371 ods. 4 Tr. por., podľa ktorého dôvody dovolania podľa odseku 1 písm. a/ až g/ nemožno použiť, ak táto okolnosť bola tomu, kto podáva dovolanie, známa už v pôvodnom konaní a nenamietal ju najneskôr v konaní pred odvolacím súdom.

Keďže ale obvinený zároveň namietal aj to, že súdy oboch stupňov konali v jeho neprítomnosti, dovolací súd považoval za potrebné vyjadriť sa aj k argumentom obvineného týkajúcich sa dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por.

Podľa ustanovenia § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. dovolanie možno podať, ak zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu.

Vo všeobecnej rovine treba uviesť, že pod právom obvineného na obhajobu rozumieme vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu a zákonný postup pri reakcii orgánov činných v trestnom konaní a súdu na uplatnenie každého obhajovacieho práva. Právo na obhajobu garantované čl. 6 ods. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd ako aj čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky nachádza svoj odraz v celom rade ustanovení Trestného poriadku upravujúcich jednotlivé čiastkové obhajovacie práva obvineného v rôznych štádiách trestného konania. Z konštantnej judikatúry dovolacieho súdu vyplýva, že prípadné porušenie len niektorého z nich, pokiaľ sa to zásadným spôsobom neprejaví na postavení obvineného v trestnom konaní, samo osebe nezakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. Z dikcie § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. je totiž jednoznačne zrejmé, že len porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom je spôsobilým dovolacím dôvodom.

Podľa ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu potom o zásadné porušenie práva na obhajobu ide najmä v tom prípade, keď obvinený nemal v konaní obhajcu, hoci v jeho trestnej veci boli splnené dôvody povinnej obhajoby. Vo výnimočných prípadoch môže ísť aj o porušenie iných práv obvineného, ktorých porušenie sa v konečnom dôsledku prejaví na postavení obvineného zásadným spôsobom.

Argumenty obvineného uplatnené v rámci tohto dovolacieho dôvodu (podrobne prezentované vyššie v texte - pozn. súdu) považoval dovolací súd za nedôvodné z nasledovných dôvodov.

K námietke obvineného o porušení ustanovenia § 122 ods. 2 Tr. por. pri jeho prvom výsluchu po vznesení obvinenia konanom na Obvodnom oddelení PZ Piešťany dňa 1. marca 2012 dovolací súd uvádza, že zo zápisnice (vo vyšetrovacom spise na č. l. 11 rub) vyplýva, že obvinený pri tomto výsluchu okrem zahlásenia sťažnosti proti uzneseniu o vznesení obvinenia a jej zdôvodnení do zápisnice nič iné k veci neuviedol. Na otázky policajta neodpovedal využívajúc svoje právo odmietnuť vypovedať, kým sa neporadí so svojim obhajcom, čo orgán činný v trestnom konaní bez ďalšieho akceptoval. Za daného stavu je posudzovanie postupu policajta pri výsluchu obvineného z hľadiska § 122 ods. 2 Tr. por. bezpredmetné.

Pre úplnosť je nutné uviesť, že ďalší výsluch obvineného v prípravnom konaní realizovaný 22. marca 2012 bol z pohľadu už namietaného § 122 ods. 2 Tr. por. vykonaný spôsobom zodpovedajúcim zákonu, keď obvinený sám (bez otázok vypočúvajúceho) k veci vypovedal, hoci uviedol len toľko, že do konca marca 2012 celú dlžnú sumu poškodenému uhradí, o čom sa s ním dohodol. Následne sa rozhodol viac k veci nevypovedať.

Podľa § 213 ods. 1 Tr. por. policajt môže povoliť účasť obvineného na vyšetrovacích úkonoch a umožniť mu klásť vypočúvaným svedkom otázky. Postupuje tak najmä vtedy, ak obvinený nemá obhajcu a úkon spočíva vo výsluchu svedka, pri ktorom je dôvodný predpoklad, že ho nebude možné vykonať v konaní pred súdom, iba ak by zabezpečovanie jeho prítomnosti alebo jeho prítomnosť mohli ohroziť vykonanie tohto úkonu.

Podľa § 208 ods. 1 Tr. por. ak policajt považuje vyšetrovanie alebo skrátené vyšetrovanie za skončené a jeho výsledky za postačujúce na podanie návrhu na obžalobu alebo na iné rozhodnutie, umožní obvinenému, obhajcovi, poškodenému, jeho splnomocnencovi alebo opatrovníkovi, zúčastnenej osobe a jej splnomocnencovi v primeranej lehote preštudovať spisy a podať návrhy na doplnenie vyšetrovania alebo skráteného vyšetrovania; týchto práv sa môžu tieto osoby výslovne vzdať, o čom musia byť poučení. Ak nejde o konanie podľa § 204 ods. 1, obvineného a obhajcu upozorní policajt na práva podľa prvej vety najmenej tri dni vopred. Túto lehotu možno s ich súhlasom skrátiť. Návrh na doplnenie vyšetrovania alebo skráteného vyšetrovania môže policajt odmietnuť, ak ho nepovažuje za potrebný.

V kontexte vyššie citovaných ustanovení Trestného poriadku je podľa dovolacieho súdu nedôvodná i ďalšia námietka obvineného, že z jeho výpovede a výpovede svedka vyplývajú viaceré rozpory v podstatných okolnostiach, najmä týkajúce sa odmietnutia prevzatia zakúpeného tovaru poškodeným, ktoré neboli žiadnym spôsobom odstránené, napríklad vykonaním konfrontácie so svedkom. Rovnako nedôvodná je i námietka, že po skončení vyšetrovania nemal možnosť oboznámiť sa s jeho výsledkami.

Z obsahu vyšetrovacieho spisu je totiž zrejmé, že 22. marca 2012 bol obvinený riadne a včas upovedomený o termíne výsluchu svedka - poškodeného, ktorý bol určený na 3. apríla 2012. V ten istý deň, t. j. 22. marca 2012, bol obvinený upovedomený aj o možnosti preštudovať následne 12. apríla 2012 vyšetrovací spis a podať návrhy na doplnenie vyšetrovania. Uvedené skutočnosti jednoznačne potvrdzujú doručky vlastnoručne podpísané obvineným, ktoré sú riadne založené vo vyšetrovacom spise (na č. l. 17 a 28).

Ani o jeden z vyššie nariadených úkonov trestného konania obvinený neprejavil záujem, a to napriek tomu, že mu dôvody, pre ktoré mu bolo vznesené obvinenie z trestného činu sprenevery boli známe.

Obvinený mal právo hájiť sa spôsobom, akým uzná za vhodný. V tomto smere bol riadne poučený. Ak sa rozhodol využiť svoje právo k veci nevypovedať (okrem už spomínaných dvoch viet, ktorými veľmi stručne odôvodnil svoju sťažnosť, odmietajúc ďalej konkretizovať tieto skutočnosti), tak podľa názoru dovolacieho súdu nemožno orgánu činnému v trestnom konaní vytýkať nevykonanie konfrontácie v zmysle § 125 ods. 1 Tr. por., nakoľko nebolo čo konfrontovať.

Z vyššie uvedeného je zjavné, že argumenty uplatnené obvineným vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. neboli dôvodné. Tu je treba doplniť, že podľa názoru dovolacieho súdu by tieto námietky neboli spôsobilé naplniť uvedený dovolací dôvod ani v prípade, ak by boli dôvodné, lebo ťažisko dokazovania je v konaní pred súdom prvého stupňa, nie v prípravnom konaní.

Dovolací súd následne pristúpil k posúdeniu dôvodnosti argumentov uplatnených obvineným v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. d/ Tr. por., podľa ktorého dovolanie možno podať, ak hlavné pojednávanie alebo verejné zasadnutie bolo vykonané v neprítomnosti obvineného, hoci na to neboli splnené zákonné podmienky.

K tomu dôvodu obvinený uviedol, že neboli splnené zákonné podmienky na vykonanie hlavného pojednávania v jeho neprítomnosti, lebo od 3. augusta 2012 bol dlhodobo práceneschopný, v dôsledku čoho svoju neprítomnosť na hlavnom pojednávaní riadne ospravedlnil a uvedenú skutočnosť preukázal aj lekárskeym potvrdením.

Prítomnosť na hlavnom pojednávaní upravuje § 252 ods. 1 Tr. por. V ods. 2 až 5 tohto paragrafu sú potom upravené podmienky, za ktorých je možné vykonať hlavné pojednávanie v neprítomnosti obžalovaného.

Podľa ods. 1 citovaného paragrafu sa hlavné pojednávanie koná za stálej prítomnosti všetkých členov senátu, zapisovateľa a prokurátora.

Podľa ods. 2 § 252 Tr. por. v neprítomnosti obžalovaného môže súd hlavné pojednávanie vykonať, len ak súd má za to, že vec možno spoľahlivo rozhodnúť a účel trestného konania dosiahnuť aj bez prítomnosti obžalovaného a prítom

a) obžaloba bola obžalovanému riadne doručená a obžalovaný bol na pojednávanie riadne a včas predvolaný,

b) obžalovaný mal možnosť vyjadriť sa o skutku, ktorý je predmetom obžaloby, pred orgánom činným v trestnom konaní a boli dodržané ustanovenia o vyšetrovaní alebo skrátenom vyšetrovaní a obvinený bol upozornený na možnosť preštudovať spis a urobiť návrhy na doplnenie vyšetrovania alebo skráteného vyšetrovania,

c) obžalovaný bol na možnosť vykonať hlavné pojednávanie v jeho neprítomnosti upozornený,

d) obhajca obžalovaného, ktorý je pozbavený spôsobilosti na právne úkony alebo ktorého spôsobilosť na právne úkony je obmedzená, vyhlási, že netrvá na osobnom výsluchu obžalovaného.

Podľa ods. 3 citovaného paragrafu hlavné pojednávanie v neprítomnosti obžalovaného nemožno konať, ak je vo väzbe alebo vo výkone trestu odňatia slobody alebo ak ide o trestný čin, na ktorý zákon ustanovuje trest odňatia slobody, ktorého horná hranica prevyšuje desať rokov. To neplatí, ak obžalovaný výslovne odmietol účasť na hlavnom pojednávaní alebo výslovne požiadal, aby sa hlavné pojednávanie konalo v jeho neprítomnosti.

Podľa ods. 4 § 252 Tr. por. v prípadoch povinnej obhajoby nemožno konať hlavné pojednávanie bez prítomnosti obhajcu. Ak nejde o prípad povinnej obhajoby a obžalovaný má obhajcu, možno vykonať hlavné pojednávanie v neprítomnosti obhajcu, len ak s tým obžalovaný súhlasí.

Podľa ods. 5 citovaného paragrafu, ak súd rozhodne, že sa hlavné pojednávanie vykoná v neprítomnosti obžalovaného, možno za podmienok uvedených v § 263 ods. 3 prečítať zápisnice o výsluchu spoluobžalovaných, svedkov a znalcov aj bez súhlasu obžalovaného.

Dovolací súd poukazujúc na citované zákonné ustanovenia konštatuje, že formálne podmienky stanovené v § 252 ods. 2 Tr. por., umožňujúce vykonať hlavné pojednávanie dňa 29. októbra 2012 v neprítomnosti obvineného, boli splnené, keďže

- uznesenie o vznesení obvinenia bolo obvinenému riadne doručené do vlastných rúk 22. februára 2012, čo preukazuje doručka vlastnoručne podpísaná obvineným (v spise na č. I. 5),
- ku skutku bol obvinený v prípravnom konaní vypočúvaný dvakrát, v dňoch 1. marca a 22. marca 2012, pričom v oboch prípadoch využil svoje právo a odmietol ku skutku vypovedať,
- o možnosti preštudovať spis po skončení vyšetrovania a urobiť návrhy na doplnenie vyšetrovania bol obvinený riadne a včas upovedomený, čo preukazuje doručka vlastnoručne podpísaná obvineným (v spise na č. I. 28),
- obžaloba bola obvinenému riadne doručená 7. mája 2012 (spolu s trestným rozkazom a výzvou podľa § 240 ods. 3, ods. 4 Tr. por.), čo preukazuje doručka vlastnoručne podpísaná obvineným (v spise na č. I. 35),
- na hlavné pojednávanie konané 29. októbra 2012 bol obvinený riadne a včas predvolaný - predvolanie mu bolo doručené 6. októbra 2010, čo preukazuje doručka vlastnoručne podpísaná obvineným (v spise na č. I. 48) a
- v predvolaní bol obvinený upozornený na možnosť vykonať hlavné pojednávanie v jeho neprítomnosti.

Na obvineného sa súčasne nevzťahovala žiadna z podmienok uvedených v § 252 ods. 3 Tr. por., ktorá by vylúčila možnosť konať v jeho neprítomnosti - obvinený nebol vo väzbe ani vo výkone trestu odňatia slobody, horná hranica trestného činu, pre ktorý bol trestne stíhaný, neprevyšovala päť rokov a v prípade obvineného nešlo o prípad povinnej obhajoby (§ 37 Tr. por.). Zároveň bola splnená aj materiálna podmienka, že vec možno spoľahlivo rozhodnúť a účel trestného konania dosiahnuť i bez prítomnosti obvineného.

Z vyššie uvedeného je zrejmé, že zákonné podmienky podľa § 252 Tr. por. splnené boli. Vykonaniu hlavného pojednávania v neprítomnosti obvineného tak mohla zabrániť jedine jeho riadne a včas ospravedlnená neúčast'.

Zákonom NR SR číslo 262/2011 Z. z., ktorým sa menil a dopĺňal zákon č. 301/2005 Z.z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov a ktorým sa menili a dopĺňali niektoré zákony, bol s účinnosťou od 1. septembra 2011 do § 120 Tr. por. za odsek 1 vložený nový odsek 2, podľa ktorého v prípade ospravedlnenej neúčasti obvineného na úkone orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu zo zdravotných dôvodov, je obvinený povinný predložiť vyjadrenie ošetrojúceho lekára, že mu jeho zdravotný stav neumožňuje účasť na úkone, na ktorý bol predvolaný, bez ohrozenia života alebo závažného zhoršenia zdravotného stavu alebo z dôvodu nebezpečenstva rozšírenia nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby.

Z dôvodovej správy vzťahujúcej sa k predmetnej novele vyplýva, že z požiadaviek praxe vyplynula potreba upraviť podmienky ospravedlnenej účasti obvineného na úkone orgánu činného v trestnom konaní a súdu, na ktoré bol obvinený predvolaný, preto sa do zákona doplnila povinnosť obvineného predložiť vyjadrenie lekára, či je schopný bez ohrozenia života a zhoršenia zdravotného stavu zúčastniť sa úkonu, na ktorý je predvolaný.

Poučenie bolo súčasťou výzvy podľa § 240 ods. 3, ods. 4 Tr. por. (v spise na č. I. 36a). Tu je na mieste poznamenať, že samotný obvinený doručenie výzvy obsahujúcej riadne poučenie nespochybňoval, učinila tak až v dovolacom konaní súdom ustanovená obhajkyňa opierajúc sa pritom o údajnú nesprávnu žurnalizáciu spisu, keď predmetná výzva s poučením bola zažurnalizovaná v spise pod číslom listu 36a namiesto 37, z čoho usudzovala, že bola do spisu založená dodatočne a nebola súčasťou zásielky adresovanej obvinenému.

Doručenie predmetnej výzvy s poučením obvinenému má dovolací súd za preukázané ním vlastnoručne podpísanou doručku (v spise na č. I. 35). Doručka má povahu verejnej listiny. Súd vychádza z

údajov na doručení a kým nie je preukázaný opak, považuje údaje na doručení za pravdivé. Bez preukázania opaku nemožno spochybňovať údaje na doručení. Obvinený nepreukázal opak, preto dovolací súd konštatuje, že obvinenému bola výzva doručená, ergo bol aj riadne poučený v zmysle § 120 ods. 2 Tr. por.

Z úradného záznamu spísaného dňa 29. októbra 2012 (v spise na č. l. 53) vyplýva, že obvinený telefonicky oznámil tajomníčke, že sa hlavného pojednávania nezúčastní z dôvodu práceneschopnosti, že je práceneschopný od 3. augusta 2012 a doklad o práceneschopnosti zaslal poštou.

Zo zápisnice o hlavnom pojednávaní z 29. októbra 2012 (v spise na č. l. 54 a nasl.) vyplývajú konštatovania vo veci konajúcej samosudkyne, že obvinený doklad o práceneschopnosti do konania hlavného pojednávania nezaslal, že jeho ospravedlnenie nie je v súlade s tým, ako to vyžaduje Trestný poriadok a že to súd vyhodnotil ako snahu o zmarenie hlavného pojednávania. Samosudkyňa následne rozhodla, že podľa § 252 ods. 2, ods. 3 písm. a/, písm. b/, písm. c/ Tr. por. sa hlavné pojednanie vykoná v neprítomnosti obvineného. Uznesenie odôvodnila okrem iného aj tým, že samotná práceneschopnosť ešte nie je dôvodom na odročenie hlavného pojednávania.

V spise na č. l. 47 sa nachádza fotokópia potvrdenia o dočasnej pracovnej neschopnosti vystavenej dňa 3. augusta 2012 všeobecným lekárom MUDr. U.X.. Z dokladu vyplýva aj diagnóza J 20.9 - bližšie neurčená akútna bronchitída a termín kontroly určený na 22. augusta 2012. Obvinený tento doklad doručil súdu faxom 5. augusta 2012 a následne poštou 6. augusta 2012. Súčasne stručne v podaní uviedol, že 6. augusta 2012 sa mal dostaviť na pojednanie, no z dôvodu práceneschopnosti nemôže. Iné neuviedol. Zo zápisnice o hlavnom pojednávaní zo 6. augusta 2012 vyplýva, že samosudkyňa toto písomné ospravedlnenie obvineného akceptovala a hlavné pojednávania odročila na 29. októbra 2012.

Avšak nie je pravdou, že obvinený doklad o práceneschopnosti do konania hlavného pojednávania 29. októbra 2012 nezaslal, ako konštatuje samosudkyňa v zápisnici o tomto úkone, ktoré tvrdenie si osvojil i odvolací súd. Tento doklad, ako je zrejmé z vyššie uvedeného, už bol založený v spise a obvinený pri telefonickom ospravedľovaní neúčasti v deň konania hlavného pojednávania poukázal práve na tento doklad tvrdiac, že jeho práceneschopnosť od 3. augusta 2012 naďalej trvá. To je však jediná skutočnosť, ktorá sa dá v tomto smere súdom vytknúť, nič iné.

Podľa názoru dovolacieho súdu totiž už prvé ospravedlnenie obvineného nemalo náležitosti predpokladané v § 120 ods. 2 Tr. por. Obvinený síce súdu doklad o práceneschopnosti zaslal, no jednak o odročenie pojednávania z tohto dôvodu výslovne nepožiadala, ale predovšetkým si nesplnil povinnosť predložiť vyjadrenie lekára, či je schopný bez ohrozenia života a zhoršenia zdravotného stavu zúčastniť sa úkonu, na ktorý je predvolaný, hoci o tom bol preukázateľne poučený.

Čo sa týka v poradí druhého ospravedlnenia obvineného z účasti na hlavnom pojednávaní 29. októbra 2012, ktoré vykonal telefonicky ráno v deň jeho konania, tak toto nielenže nemalo náležitosti predpokladané v § 120 ods. 2 Tr. por., ale predovšetkým nebolo vykonané včas. Obvinený bol stále práceneschopný, a to od 3. augusta 2012, preto už v čase doručenia predvolania 6. októbra 2012 musel vedieť, či mu zdravotný stav umožňuje 29. októbra 2012 zúčastniť sa nariadeného úkonu, alebo nie. Z tohto pohľadu mal dostatok času k tomu, aby súdu zaslal riadne písomné ospravedlnenie obsahujúce všetky zákonné náležitosti, čo obvinený neurobil. Z týchto dôvodov preto ani dovolací súd tento spôsob ospravedlnenia neúčasti nepovažoval za riadny a včasný.

Pre konanie v neprítomnosti obvineného bolo podstatné len to, či pre takýto postup boli splnené zákonné podmienky (§ 252 Tr. por.). Ak sú tieto podmienky splnené a v posudzovanom prípade, ako bolo už vyššie uvedené, splnené boli - súd môže bez ďalšieho (ipso facto) vykonať hlavné pojednanie v neprítomnosti obvineného. Nevyžaduje sa akýkoľvek prejav vôle obvineného spočívajúci v jeho súhlase, resp. nesúhlase s takýmto postupom súdu.

Čo sa týka konania pre odvolacím súdom, tu je treba uviesť tieto podstatné skutočnosti vyplývajúce z

predloženého spisového materiálu.

Odvolací súd po predložení trestnej veci obvineného určil termín verejného zasadnutia konanom o odvolaní obvineného na 10. septembra 2013, na ktorý obvineného riadne a včas predvolal. Obvinenému sa predvolanie napriek viacerým pokusom doručiť nepodarilo. Zo správy Obvodného oddelenia PZ v Piešťanoch (v spise na č. l. 73) vyplynulo, že previerky vykonané na adrese pobytu, ktorú obvinený uvádzal, boli negatívne. Zistené bolo, že sa z tejto adresy odsťahoval, nevedno kam. Trvalý pobyt mal nahlásený od 28. júla 2006 len mesto Piešťany. Iné skutočnosti zistené neboli. S poukazom na tieto zistenia predseda senátu odvolacieho súdu opatrením z 12. septembra 2013, sp. zn. 5 To 4/2013, ustanovil obvinenému podľa § 293 ods. 4 Tr. por. obhajcu JUDr. Jána Janušku s odôvodnením, že v danej veci ide o povinnú obhajobu, pretože obvinenému nie je možné doručiť predvolanie z dôvodu, že opustil miesto svojho trvalého bydliska a zdržuje sa na neznámom mieste. Následne odvolací súd na verejnom zasadnutí konanom 22. októbra 2013 v prítomnosti ustanoveného obhajcu obvineného JUDr. Jána Janušku rozhodol.

Prítomnosť na verejnom zasadnutí upravuje Trestný poriadok v § 293 a § 294. Z pohľadu posudzovanej trestnej veci sú podstatné § 293 ods. 1 až ods. 4 Tr. por., podľa ktorých (1) verejné zasadnutie sa koná za stálej prítomnosti samosudcu a zapisovateľa alebo všetkých členov senátu a zapisovateľa. (2) Prokurátor sa zúčastní verejného zasadnutia, ak svojím návrhom dal na verejné zasadnutie podnet; vždy sa však zúčastní verejného zasadnutia, na ktorom sa koná o odvolaní alebo o mimoriadnom opravnom prostriedku. (3) Verejné zasadnutie sa koná za prítomnosti obvineného. (4) Verejné zasadnutie sa môže vykonať v neprítomnosti obvineného, ak nie je možné doručiť mu predvolanie na verejné zasadnutie a z toho dôvodu ustanovený obhajca bol o verejnom zasadnutí riadne upovedomený.

Podľa názoru dovolacieho súdu postupoval aj odvolací súd v súlade so stavom veci a zákonom, keď vychádzajúc z § 293 ods. 4 Tr. por. vykonal verejné zasadnutie v neprítomnosti obvineného, ktorému nebolo možné doručiť predvolanie na verejné zasadnutie a z toho dôvodu ustanovený obhajca JUDr. Ján Januška bol o verejnom zasadnutí riadne upovedomený a zúčastnil sa ho. Pre úplnosť treba doplniť, že ustanovený obhajca JUDr. Ján Januška na verejnom zasadnutí nesplnenie podmienok na vykonanie hlavného pojednávania v neprítomnosti obvineného namietal, čím bola splnená podmienka predpokladaná v § 371 ods. 4 Tr. por.

Podľa § 382 písm. c/ Tr. por. dovolací súd na neverejnom zasadnutí uznesením, bez preskúmania veci, odmietne dovolanie, ak je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371.

Vychádzajúc z týchto skutočností, ustálenej rozhodovacej praxe a prezentovaných úvah dovolací súd konštatuje, že v trestnej veci obvineného nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c/ a písm. d/ Tr. por., preto s použitím cit. § 382 písm. c/ Tr. por. dovolanie obvineného na neverejnom zasadnutí odmietol.

Toto uznesenie bolo prijaté jednomyseľne.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.